

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 10

БИЛТЕН

ОКТОБАР 2011

САДРЖАЈ

1. Сетва пшенице – дипл.инг.Радојка Николић	3
2. Исхрана засушених крава – дипл.инг.Бобан Росић	4
3. Рана лактација – дипл.инг.Драган Гуњак	4
4. Технологија гајења ароније - дипл.инж.Живомир Николић.....	5
5. Кратак осврт на производњу воћа и грожђа у 2011. години - дипл.инг.Момир Недић	6

СЕТВА ПШЕНИЦЕ

За успех у производњи пшенице најважнији су следећи фактори:

- 1.Сорта
- 2.Време и густина сетве
- 3.Минерална исхрана

Сорта је носилац приноса и квалитета.Фактор који веома пуно утиче на принос је време сетве.Ниједна агротехничка мера не може компензовати оптималан рок сетве.Рок сетве треба да омогући добар предзимски развој биљака.Пшеница треба да уђе у зиму у фази почетка бокорења.Ако се у томе успе пшеница ће се добро укоренити, спремити за успешно презимљавање и остваривање доброг склопа.Оптимални рок за сетву је **10-25.октобра**.

Густина сетве зависи од рока сетве.Повећање густине сетве у односу на захтеве сорте , препоручује се само у случају осетнијег закашњења у сетви или у случају некавалитетне сетве.Све новосадске сорте пшенице се добро бокоре па им то треба и омогућити.Праву густину је могуће остварити сетвом декларисаног семена које има велику клијавост и енергију клијања.

Норма сетве се креће од 220 – 260 кг/ха.

Сорте које препоручујемо за ову сезону су : **Победа, Ренесанса, Звездана, Драгана, Симонида и Арија.**

ЗВЕЗДАНА

- Средњекасна сорта
- Одлична отпорност на полегање (ниска стабљика)
- Намењена за све услове производње
- Рекордне приносе остварује у интензивним условима производње

ДРАГАНА

- Средњерана сорта
- Добра толерантност на полегање
- Адаптабилна сорта са скромним захтевима према минералној исхрани.

СИМОНИДА

- Средње рана сорта
- Добра толератност на полегање
- Даје високе и стабилне приносе

АРИЈА

- Средњекасна сорта
- Добра отпорност на полегање
- Веома адаптивна сорта са великим потенцијалом за принос.

Минерална исхрана је од посебног значаја за остваривање приноса.НПК ђубрива унети у земљиште заједно са основном обрадом земљишта.Површинска примена фосфора и калијума нема никаквог ефекта, јер ови елементи морају да се унесу дубље у земљиште.

Исхрана азотом треба да буде у складу са захтевима сорте и плодности земљишта.Због тога је најбоље радити анализе плодности земљишта која је бесплатна за регистрована пољопривредна газдинства.Не треба заборавити да је азот битан за висину приноса, али да превелике дозе могу нанети штете усеву.

Дипл.инг.Радојка Николић

ИСХРАНА ЗАСУШЕНИХ КРАВА

Краве у периоду засушености хране се мање обилним оброком, где се пре свега, користи кабаста сточна храна уз мањи додатак концентроване смеше.

Исхрана крава, у дневном оброку, уместо дела сена и силаже, може се, а и препоручљиво је укључити зелену кабасту храну (али постепено). Зелена храна легуминоза и житарица садржи велике количине витамина, минерала и протеина, односно материја које су кравама у овом периоду јако потребне. Уједно, ова храна има лаксативна својства и лако је сварљива.

Оброк за засушене краве може да се састоји из следећих хранива:

Зимски оброк

➤ Сено луцерке	3,0 кг
➤ Силажа целе биљке кукуруза	20 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	2,5 кг

Летњи оброк

➤ Сено луцерке	3,0 кг
➤ Зелена маса легуминоза и жита	35 кг
➤ Концентрат са 18 % СП	2,5 кг

Дипл.инг.Бобан Росић

РАНА ЛАКТАЦИЈА

Ово је период који траје првих 60-70 дана лактације, када се производња млека брзо повећава и достиже свој максимум за 6-8 недеља после тељења.

Исхрана крава непосредно после тељења има за циљ да обезбеди конзумирање што већих количина хране за што краћи период да не би дошло до наглог губитка телесне масе крава и појаве кетозе. Ако се у овој фази краве хране великим количинама концентрата, ризикује се да дође до појаве дислокације сиришта (промена положаја сиришта). Осим тога може да дође до наглог закисељавања садржаја бурага, када опада апетит крава и садржај масти у млеку. Због тога количину хране после тељења треба постепено повећавати. Ако би нагло повећали количину концентрата, дошло би до поремећаја у самом варењу хране, а затим и до поремећаја у метаболизму хранљивих материја.

У принципу би кравама после тељења дневно требало дати око 4 кг концентрата, а затим сваки дан повећавати по 0,5 кг у зависности од производње и потреба крава. Ово повећање обично треба да траје десетак дана иза тељења. Као што је раније већ речено, конзумирање суве материје у почетку ране лактације скоро да не прелази 2,5% од телесне масе краве да би тек после 6 и више недеља од тељења могло да достигне и 4% од телесне масе или 4 кг суве материје на сваких 100 кг телесне масе дневно.

Краве високе млечности у овом периоду, као што је познато, не могу са храном да унесу у организам довољно енергије и других хранљивих материја, тако да су принуђене да користе своје

телесне резерве. Ако се ово стање продужи, дневна производња млека почеће да опада и наступиће поремећај у оплодни крива.

Укупан губитак телесне масе у току тељења износи око 60-65 кг, а ако се настави касније скоро редовно долази до проблема у плодности, затим до опадања садржаја млечне масти и укупне количине млека. У овом периоду или фази лактације ниво протеина у оброку крива треба да буде 16%, а за високо млечне криве 18%. Ниво сирове целулозе у оброку у овој фази лактације треба да буде између 16 и 19%.

Да би у овом периоду лактације криве могле да козумирају довољно хранљивих материја на располагању морају имати кабасти хранива високог квалитета, такође и смешу концентрата одговарајућег квалитета коју треба постепено повећавати до одређених потреба. Такође је веома битно да се кривама после тељења по могућству обезбеди сталан приступ храни и води у току читавог дана.

Дипл.инг.Драган Гуњак

ВОЋАРСТВО

ТЕХНОЛОГИЈА ГАЈЕЊА АРОНИЈЕ

- Избор садног материјала

Најбоље саднице за подизање засада ароније су двогодишње са 3-5 избојака и добро развијеним кореновим системом. Производе се различитим начинима вегетативног размножавања: зеленим и зрелим резницама, нагртањем, положеницама и калемљењем. Технологија производње садница вегетативним путем је иста као код вегетативних воћних подлога и других жбунастих биљака (рибизла, огрозд...). Уколико се саднице производе калемљењем, као подлога се користи сејанац оскоруше (*Sorbus aucuparia*). Калемљење се обавља у периоду мировања све до марта месеца, на различите начине (енглеско и просто спајање). Треба истаћи да је производња садница ове воћне врсте у Србији минимална.

- Системи гајења

Аронија се може гајити као стаблашица и по систему жбунова. Аронија гајена као стаблашица калемљена на оскорушу, са деблом висине око 40 цм, има мању склоност ка стварању избојака. Даје висок принос и плодове доброг квалитета, а ручна берба се лакше изводи него код жбунова. Препоручени размак садње износи 3x1,5-2 м. Међутим уколико се аронија гаји по систему жбунова, размак садње зависи од: плодности земљишта, расположиве механизације, начина бербе и др. У засадима где се изводи механизована берба препоручује се размак 4-4,5 м између редова и 0,5-1,5 м у реду. Најчешће се примењује размак 3x1,5-2 м.

- Подизање засада

Пре заснивања засада треба обавити агрохемијску анализу земљишта као и при заснивању засада код осталих воћних врста. Препоручује се правац редова север-југ. Калемљене саднице не треба садити дубље него што су биле у растилу да би се избегла могућност стварање изданака из накалемљеног дела саднице.

Дип.инж.Живомир Николић

Кратак осврт на производњу воћа и грожђа у 2011. години

Просечан род воћа у овој години био је нешто већи у односу на прошлу годину осим рода грожђа који је због суше у другом делу лета, био нижи за 10-20%. Хладно време почетком пролећа условило је нешто касније кретање вегетације и касније сазревање неких воћних врста. Топлије време и добар распоред падавина средином и крајем пролећа, омогућио је несметано сазревање и одличан квалитет јагоде, малине, трешње, ранијих сорти купине, шљиве, крушке... Крајем јуна месеца јако невреме праћено градом изазвало је велика оштећења на вишегодишњим засадима на мањим деловима општина Крушевац, Александровац и Брус где су се оштећења плодова кретала и до 100 %, а принос за наредну годину доведен у питање због великих оштећења родног дрвета. У другом делу вегетационог периода наступио је сушан период са надпросечно топлим данима и свежим ноћима што је резултирало изузетним квалитетом грожђа из наших виногорја. Берба грожђа протекла је несметано па се очекује висок квалитет вина.

Потражња за воћем у овој години била је задовољавајућа тако да су цене код већине воћних врста у просеку биле изнад производне цене коштања. Најакумулативније воћне врсте у овој години су биле јагода и трешња, чије су се цене у откупу кретале, код јагоде 60 до 140 динара за килограм, а код трешње од 150 до 250 динара за килограм. Дрastiчно вишу цену од прошлогодишње достигла је вишња са ценом која се кретала од 35 до 90 динара за килограм. У току откупа цене купине су се кретале од 40-55 за Чачанску бестрну и до 50-75 за Торнфри. Мање количине ране сорте купине Лох Нес пласирале су се на домаће тржиште у свежем стању у малим паковањима по цени од 120 динара/кг. Цена малине кретала се од 70-90 динара за килограм. Цене летњих сорти крушке достигале су 70 дин/кг, а проблем са пласманом у свежем стању имала је сорта крушке Виљамовка, па су све откупљене количине завршиле махом за прераду у воћну ракију са просечном откупном ценом од око 35 динара/кг. Ране сорте шљиве за стону потрошњу намењене иностраном тржишту откупљиване су по ценама 45-100 динара/кг, Стенлеј око 25 дин/кг, док су плодови шљиве за прераду имали цену од 8-14 динара/кг. Јабука се на кванташу тренутно продаје по цени од 35-45 динара за килограм прве класе, паковане у двореди јабучаре. Винско грожђе је откупљивано у великим винаријама по просечним ценама 1,1 дин. по „широмеру“. за сорте за бела вина односно 1,2 дин. за сорте за црвена вина. Локалне мање винарије и винарије из окружења грожђе доброг квалитета плаћале су и по 40-50 дин/кг. Потражња за стоним грожђем је била изузетно велика тако да се килограм продавао за 50-70 динара. Мањи број произвођача је касне стоне сорте грожђа сместио у сопствене мини-хладњаче очекујући још веће цене.

Дипл.инж.Момир Недић

*
**
ПССС КРУШЕВАЦ